

MEZŐSÉGI HIRLAP

TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY.

Előfizetési árak:

Egész évre 6 korona — fillér.
Fél évre 3 korona — fillér.
Negyed évre 1 korona 50 fillér.
Egyes szám ára — korona 24 fillér.

Felelős szerkesztő és kiadó:

DR. HAJDU DEZSŐ
ÜGYVÉD, MOCs.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Mocs.

Hirdetéseket mérsékelt díjszabás szerint közöl a kiadóhivatal.

Kéziratot vissza nem adunk.

MEGJELENIK MINDEN MÁSODIK VASÁRNAP.

Mezőségi dolgok.

Szemle.

Leltáron tartunk minden jóakaratot, mi a mezőségi községeknek s a községek népének javára törekszik. Kétös örömmel köszöntünk minden közhasznu intézményt, mi a mezőségen gyökeret verhetett, mert kőkemény itt a talaj s csak pár lelkes egyén izzad a közélet mezején, a nagy többség pedig stült galamb után sováro, mi ha véletlenül épen hozzánk röptült, vagy nem elég m-leg, vagy nincsen kellő ropogosra sült. Így létesült, népboldogító intézménye kevés van a mi kis köztünknek, s a mi van az is csak a közel multból s ifjukorát éli. Ilyen viszonyok között nem a már elért siker, hanem a jóakarát aránya szerint kell mérlegelnünk a mezőségi közhasznu intézmények eredményeit. Mérlegeljük hát kellő jóakarattal. Kezdjük el a futólagos szemlét s keressük azokat a mezőségi intézményeket, melyek nem a magán — hanem a közérdek emlőin táplálkoznak s piros pozsgások, vagy csenevőcskek a táplálékot nyújtó anya egyénisége szerint. Az iskola küszöbénél tegyük meg az első lépést. Hol van az iskolát és az életet

összeforró kapocs? Hol van a szerzett ismereteket megkötő valami — mint camphornál a szemes-bors, — hogy az iskola keserves munkáját meg ne semmisithesse a fakó mezőségi élet?

Az ifjusági egyesületeket a tanítói kar minden jóakarát mellett sem tudta meghonosítani mindenhol, s az ismétlődő iskolákba kötéllel fogják a nem mindennapi tanköteleseket. Kissé fonák állapot. A tanítói hivatás, annak lelkiismeretesebb betöltése egymaga még nem biztosítja az eredményt. A tanítók munkáját megkönnyíti a szülők odaadó törekvése, de tönkre is teheti s még ügybuzgóságának is szárnyát szegheti a bűnös mulasztás, a nemtörődömség. Egyik mezőségi községben hivatalos voltam az ifjusági egyesület alakuló gyűlésére. Másokat, szülőket, mestereket, tanügybarátokat is ért e megtiszteltetés s az eredmény az volt, hogy a három tagból álló tanterületen kívül egymagam voltam az alakuló gyűlésen.

Pedig de helyén való volna az ifjusági egyesületekben lelkébe vésni a kamaszodó mezőségi ifjuságnak is, hogy nem az az egyetlen szórakozás e szürke világon, hogy a közkölségen befásított utcák csemetéit ki tudja tö-

vestől kitépni, s a mezőségi jövőndő anyáknak, hogy erény és tisztesség legszebb ékessége itt is a hajadonnak.

De ha éretlen az ifjuság s a javát akaró intézményektől fázik s kora némileg menti is, honnan van az, hogy a mezőségnek annyi magyart számláló községe egyetlen gazdakör, vagy más közhasznu, életre nevelő intézmény nélkül teng és leng? A vezetők vagy egyáltalán nem, vagy nem elég szorosan fogják a gyeplőt s nehéz dolog ott semmiből létrehozni valamit, hogy fagypontra alá esett a közérdeket illető lelkesedés. Szinmagyar falvakban az összhangnak, az együttes törekvésnek fészkei a falusi gazdakörök, de a mezőségen a nemzetiségi törekvésekkel szemben védelmi eszköz, magyaros hitvallás, egyenlő számontartása s erkölcsi erő lenne valahány. Ilyen körökben lehetne megbeszélni az ügyesbajos dolgokat s lehetne hangoztatni s fegyelmezett vezetéssel keresztül is vinni, hogy a mezőségi magyar családoknak a mezőség minden falujában magyar legyen a csa ádi nyelve.

Talán a tizenkettedik órában ajánljuk a mezőségi magyarság szíves jóindulatába ezt az égető kérdést. Itt mulhatatlanul tenni kell, mert fogyunk

„Mezőségi Hírlap“ eredeti tárcája.

A mezőségi tavak keletkezéséről.

— Irta: Orosz Endre. —

A Mezőség állóvizeit illetőleg hasonló képpen nyilatkoznak a Mezőség fogalmát és kiterjedését vitató értekezéseikben Dr. Mártonfi Lajos és Orustein József őrnagy *)

Egy — csupán a cegei tóra vonatkozó és ennek mesterséges keletkezésére valló — adatot találtam a Szolnokdobokavármegye, Monographiájának II-ik kötetében is, mely szerint (481. l.) ugyanis „1543-ban Cégei Wass Balázsnak s id. és ifj. Jánosnak halastavát, a híres Hódostót Kendy Ferencz szolgáltaival keresztül vágatta, melyen át a víz kiömlött a benne levő

*) L. Egy pár szó az erdélyi Mezőség fogalmának és határvonalainak tisztázásához. A Magyar Orvosok és Természetvizsgálók XXVI-ik vándorgyűlésének munkálataiból. Die Mezőség. Nachrichten über Geophysik. Wien. 1894. Band I. & 93. és Erdély. 1905 évfoly. 53 lap

töménytelen hallal együtt, malmuk attól kezdve megállott s ezzel nekik m. e. 2000 frtnyi kárt okozott.“ Az ügy tárgyalásán Kendy Ferencz a töltés átvágását nem tagadta, a miből nyilvánvaló, hogy a cegei tó vizét már akkor is mesterségesen épült gát tartotta fönn.

A legújabbkori irodalom Sztripszky Hiador tárgyalja tüzetesen a mezőségi tavak keletkezését s ezen értekezésében egész határozottsággal és kivétel nélkül minden tónak mesterséges eredetét tulajdonít. *) Réges régi időben az egész völgyfeneket haránt irányban emelt földtöltéssel, az u. n. dugás-sal elgátolták s az így földuzasztott és lefolyó nyílással ellátott viznek erejével malmot hajtottak, másrészt pedig, de csak másodsorban halastónak használták, ámbár e kettő tulajdonképpen mindig szorosban egybetartozott,

Végül Prodán Gyula kékesi illetőségű egri főreáliskolai tanár „A Mezőség

*) L. A mezőségi tavak őshalászata. A Magyar Nemzeti Muz. Néprajzi Osztályának Értesítője. 1903. évf. 158. l.

tavainak flórája“ címen egy rövid közleményt írt, a melyben a tavakat szintén mind mesterségesen készítettéknek jelezte. *)

Mindezek után ha már most az adott körülményeket mérlegeljük és párhuzamba állítjuk az elhangzott véleményekkel, mindenekelőtt ki kell jelentsük, hogy nem mindenik tó mesterséges alakulása s hogy ezen ellenvetésünket csak pár példával igazoljuk: ott van az apahidai Darvastó és a széki Csukástó, a melyek malmot sem hajtanak és dugásuk sincs, hanem nagyobb mélyedésben emberi kéz hozzájárulása nélkül alakult természetes tóképződmények. De másodsorban mivel a geológiai szakvélemény szerint a tályag víz-áthatatlan természetéből következik az a jelenség, hogy a mezőségi rétegek területén mindenütt mocsarak, lápok, ingoványok képződnek, s így tehát tavak keletkezéséhez megvan a természetes alapkellék, azt is joggal állíthatjuk, hogy a legtöbb tó eredetileg természetes alakul-

*) Dési Hírlap. 1905. július 29-i szám,

számban s lelkesedés tekintetében is kezdünk kiesni a hazaszeretet átölelő gyűrűjéből. S ha ez soká így tart, tőlünk, vagy emléktől kéri számon az utókor, hogy hová lett a mezősegi magyarság s hogy tudtuk c'ltűni, hogy a mezősegről a legszentebb érzés, a hazaszeretet számü ve legyen örökre?

Tettünk valamit, de azért ne ártassuk magunkat. Az a néhány fogyasztási és hitelszövetkezet nyújthatná az elismerés után nem valami gömbölyű karjait. Mi szívesen elismerjük, hogy valahány a köznek javára munkál. Jótéteményeiből azonban vajmi keveset tehet a hazaszeretet oltárára. Ezeknek gyümölcse egyformán hull magyarnak is nem magyarnak ölébe, s mert anyagiakkal bibelődnek csak mellékes szolgáltatásokat tehetnek a magyarság érdekében.

A jelzett intézmények létrehozásából és fentartásából itt még azt a tanulságot is leszűrhetik, kiket a tennivágyás állított az ügyek élére, hogy a mezősegi magyarság ott is hárul ögyeleg és bizalmatlan ok nélkül, hol hivatása első sorba állítaná, s honnan hiányoznia nem volna szabad. Ilyen hadsereggel nehéz csatát nyerni, sőt harcolni is a legszentebb ügyért. A mezőségnek számra, szellemi és anyagi függetlenségre, tudásban és hazaszeretetben oly tekintélyes magyar értelmiségétől várja ez a vidék a kezdeményező lépést. A magyarság sorvadását egykedvűen néznünk nem szabad. Új vért, új mezősegi magyarságot kell teremteni, mert a mostaninak — fájdalom — nem elég magyaros sem szíve, sem lelke.

Hozzászólás.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

A „Mezősegi Hírlap“ 1908 évi február hó 2-ik számában megjelent „Észrevételeink“ című cikkekre volna egynehány meg-

lásu. A Mezőség másik jellemző geológiai tüneteményei az omlások vagy szakadások és mivel a minden szerzőtől, kiemelt hosszú és keskeny völgyekben egy esetleges hegymúlás — a mit különben még a patakok erozióhális hatása is előmozdíthat, — természetesen ie eltorlaszthatja a szűk völgyet s vele a patak folyását, ime nemcsak a tócsák, hanem a kisebb-nagyobb tavak létrejövételéhez is meg van az elfogadható okadatolás. Már most ha megvult a kis tó, misem kellett több, mint hogy a vidék östermelést üző régi lakói akkor, a midőn az ősfoglalkozásoknak a mainál még sokkal korlátlanabb mérve is nagyobb állóvizet igényelt, a már félig-meddig zárt völgyben kínáló kedvező alkalmat felhasználva a horánt gátat kevés munkával emelni vagy akár célszerűbb dugás készítésével a vizet nagyobb tovább felduzzasztani törekedjenek. A példa, — mely a könnyebb megélhetés dusabb forrását mutatta, — természetesen hatott, ha megcsinálták itt, utánozták a többi völ-

gyezésem, miután magam is kisebb mértékben orpingtonnal keresztezett baromfit tenyészték s ezek alapján szerzett tapasztalataim, valamint az alább kifejtendő tárgyalagos szempontok engem arra indítanak, hogy az igen tisztelt szerkesztőséget jelen sorok közlésére kérem.

Tudom azt, hogy alig van eredménytelenebb és háládatlanabb munka mint a vitatkozás. Száz eset közül talán alig van egy néhány eset, a mikor sikerül a más véleményen levőt, saját nézetünk helyességéről meggyőzni. Azért jelenleg is nem szívesen bocsátkozom a kifejtettekkel vitába, de miután magam is híve vagyok az orpington keresztezésnek, ennél fogva nem nézhetem közönynyel az ellene felhozott érveket és támadásokat.

Cikkiró a mezősegen jelenleg uralkodó baromfi vész okát kutatja, s azt ha nem is egész nyíltan sőt ki is jelenti „Távol legyen tőlünk, hogy a vész csirájának behurcolásával vádoljuk meg a baromfi állomány elite-jét,“ de azért mégis végeredményben okoskodásaival oda jut s olyan formába tünteti fel, mintha a vész tova, terjedését az orpington fajta nagyban elősegítette volna. Abban osztom a véleményt hogy t. i. a hazai apró fajnak ellenálló képessége jóval nagyobb, mint az orpington fajé, de hisz ezt az állam is nagyon jól tudja. Az államnak nem az volt az intenciója midőn községenként orpington kakasokat osztott ki, hogy ezáltal a hazafajról átmenjünk talán a tiszta orpington fajtára, sőt ellenkezőleg a magyar fajta baromfi, edzett, gyors fejlődésű, izletes husu s a takarmány keresésben igen szorgalmas s kitűnő tojót rak. Ezt a fajta kellett tehát megjavítani úgy, hogy a jól tulajdonságai lehetőleg megmaradjanak s a rosszak pedig jókkal pótolassanak. És ez lehetséges, még pedig az orpington faj keresztezése által, mert azok a tulajdonságok, melyek a hazai baromfiban hiányoznak megtalálhatók az orpington fajtában. Az orpington fajtának s a vele való keresztezési ivadékoknak a hazai tenyésztésben azért van nagy jövője, mert a külföldi piacon ma már első sorban fehér színű hust és sárga színű tojást keresnek, s azt jobban fizetik. Már pedig az orpingtonnal keresztezett magyar fajta ivadékaik fehér hust és sárga színű tojást adnak; a

gyekben is. Én tehát az elmondottakból kifolyólag, a szóban forgó képző tényezők együttes működését tételezem föl a mezősegi tavak létrejövételénél s ha nem nézek minden tavat tisztán természetesnek, — a mit a tényleg látható dugások igazolnak — viszont az is bizonyos, hogy nem minden tó mesterséges keletkezésű, mert soknál se malom, se dugás nincs és klastromokkal sem lehet a Mezőséget egykoron benépesítettnek tekinteni, a mely célból e tavakat haltenyésztésre mesterségesen készíttetni kellett volna. E szempontból még sok feladat vár a mezősegi történelmi archeológiára, hogy t. i. a tavak környékén fekvő falvakban kikutassa: hol voltak római katolikus templomok, zárdák és apátságok? Mert a mi mostanáig ismertes, az elenyésző csekély a mezősegi tavak számához képest. Végül pedig hogy a sok tó közül melyik természetes, avagy mesterséges alkotás, s melyik képződött ezen együttes tényezők hatása alatt, azt csak az egyes tavaknak külön-külön való megvizsgálása alapján lehetne megállapítani, a mi azonban még mind a jövő kutatások feladata.

mennyiben mi határozottan e nemben kiviteli állam vagyunk, alkalmazkodnunk kell a külföldi piacok követeléséhez. Ezt a célt akarta szolgálni az állam s igen helyesen, a midőn kakasokat osztott ki, de csak is kakasokat; tyukot nem osztott ki a nép között senkinek. Tudok ugyan esetet rá, hogy protekció útján egyeseknek az uri publikum között tyukot is adott, de ez kivétel. Már csak abból a szempontból is helyes a kakasok kiosztása, hogy ezáltal némiképpen megakadályozza, hogy a hazai faj teljesen el ne csenevészdjék. Tudjuk azt ugyanis, hogy a paraszt, de meg házi asszonyaink nagyobb része sem jár kiállításokra avagy vásárokbakakast venni, hanem évről-évre saját tyukjainak csibéit neveli fel kakasnak s legfeljebb gondosabbja a szomszéddal cserél kakast, a mi azonban majdnem ugyan az a vér, mert a mezősegi tövis kerítésen keresztül, gyakran érintkezhetnek a majorságok (nem a mocsai központot értem.)

Abban is igazat adok a tisztelt cikkiró urnak, hogy az állam által kiosztott kakasok többnyire a modernül berendezett, baromfi tenyésztő telepeken látnak napvilágot s így a táplálás és gondozás által többé-kevésbé elkényeztetett orpington valószínű, hogy megsínyli midőn a paraszt házakhoz kerül, de már az ivadéka a viszonyokhoz akklimatizál s ezzel az állam célját éri, vagyis nem az a szándéka, hogy a kiosztott kakasok fennmaradjanak, hanem az a mit már fentebb bővebben kifejtettem.

A mi a tojások kiosztását illeti, igaz ugyan, hogy az államra nézve sokkalta gazdaságosabb lenne, mert olcsóbban szerezhetné be. Az állam idáig egy-egy orpington kakasért 5—6 hetes korában 10 (azaz tíz) koronát is adott a tenyésztőnek, a tojásokat meg valószínű 10 fill. is megvehetné, de ez által nem érhetné el célját, első sorban nem ajánlom azért miután tapasztaltam, hogy a hozott tojások nagyobb része nem csiraképes, az az jobban mondvacsiraképességét a szállítás következtében elveszíti, de még másrészt a tojásokról sem lehet megállapítani, hogy melyikben van kakas s melyikben jérce, s így csakugyan oda jutnánk, a hogy a tisztelt szerkesztő ur írja, „hogy az állam jóvoltából az apró paraszt-tyuk helyett a mezősegi udvarokon orpington tyukok begyeskednek.

Nem az orpington fajtában kell a baromfi vész okát kutatni, mert majorságvész volt az orpington kakasok behozatala előtt is (az idén az orpingtonnak különös peches, hogy nagyobb mértékben ütött ki) s lesz mindaddig mig az állam kényszerhatalmával közbe nem lép s ugyan olyan radikális intézkedéseket nem tesz, mint a sertésvész, vagy száj- és körömfájás megakadályozására. Ezzel nem azt mondom, mintha a vészt teljesen kilehetne irtani, eléggé sajnálattal tapasztaljuk a sertésvesztnél, de mégis némi tekintetben korlátokat szab a tovább terjedésnek. Legelső üdvös intézkedés lenne a majorság vészes községek lezárni, mert a paraszt, ha észreveszi, hogy pusztul a majorság a nagyobb kár elkerülése végett összeszedi s a mocsai vagy sármási piacra viszi eladni s itt megveszi esetleg olyan, kinek az udvara nem volt befertőzve. Továbbá a kötelező kerítés elrendelése, érték ez alatt deszka, drót, vagy jó sövény kerítést, nem pedig mezősegi tövis avagy liceum

kerítést. A paraszti birtok ugyanis a baromfi tenyésztésre különösen alkalmas. Népünk szeretettel is üzi, mert igen fontos elsőrendű szükségletét a majorság, illetőleg a tojások útján elégíti ki, de a baromfit nem lehet zárt ketrecben nevelni. Annak térség és szabad mozgás kell, melyet a paraszti nem is sajnál tőlle. Kiereszti s hagyja szabadjára s így kerítés nem lévén a szomszédok majorságaival érintkezve könnyen elkaphatja a fertőző betegséget.

Állításom bizonyítására szolgáljon az, hogy én ki már vagy 3—4 esztendeje majorságot tenyészték s az államtól is kaptam orpington kakasokat, de jó órában legyen mondva, idáig mégegyszer se volt baromfi vész az udvaromon, a községben pedig jelenleg is dühöng a vész, oka ennek egyedül csak az, hogy nem járok piacra csirkét vásárolni valamint, hogy majorságaim teljesen el vannak szigetelve a községiektől.

Novájl, 1908. febr. 8-án.

Kiváló tisztelettel
Gaál Dezső.

Egész terjedelmében helyet nyújtunk ez érdekes hozzászólásnak. Annyit azonban ide kell fűznünk, hogy „Észrevételeink” nem volt kirohanás az orpinoponok ellen. Inkább nekrológ volt sok részvétellel s még több jóindulattal telve. A mi igaz, igaz. A nem régen Mocson kiosztott orpington állománynak javarésze elpusztult. A többi is teng-leng. Mig csak annyit, hogy a kiosztás alkalmával jércét is, kakaist is adtak, sőt csakis így urnak, parasztnak egyformán. Ha fájt valami az „Észrevételeink” írójának, csak az fájt, hogy halomra hullott a jobb sorsra érdemes import. Bevégezte tehát pályafordulását, mielőtt megnevesíthette volna a mezősségi paraszti vért. Különben a köz nevében köszönjük a figyelmet. Máskor is legyen szerencsénk.

Szerk.

Széljegyzetek.

Szűkkeblűség.

Meghalt szegény Réti László. Egy talpig becsületes, de ágról szakadt szegény csizmadia mester. Ha nem mezősségi, illetve nem magyarországi lakos lett volna élteben, halála után nem jutna részére az az elégtétel, hogy kis lapunk elparentálja. Egy derék asztalosmester Magyarfrátán összerotta az ő koporsóját s gyertyára meg szemfedőre is telt az atyafiságos szivektől. Volt már minden. Koporsó szemfedél, pap, kántor, csak a hely, az a hatlányi hely hiányzott, hol megássák Réti László sírját. A rokonfelekezetnek, a református eklézsiának ajtajánál kopogtattak. Összeült a presbiterium és döntött. Ha van 10 korona, van temetőhely is. De honnan vegye azt a sok koronát, kinek életében szűkösen állott egyetlen darab is. Nem tehet róla senki, hogy a felekezeti temetők kapuja a más vallású, szegény magyar ember koporsója előtt sem nyílik ki tíz koronán alul. Ez felekezeti ügy és csak annyiban szólunk vele kapcsolatosan, mennyire kívánatos a világos megértés okából. Felekezeti temetőbe más vallásút bebocsátani pénzért sem köteles a presbiterium, annál kevésbé merő szívességből. Nem is hibáztatunk

most az adott esetben csak a viszonyokat. Hanem jó az Isten s nem hagyja sírhely nélkül az ő szegényeit. A mit megtagadott egy vallás, a mit nem adott egy község, megadta azt egy becsületes magyarországi unitárius gazda. Sírhelyet, többet: megásott sírt Réti László koporsójának tulajdon családi kertjében. Ott hantolták el az egyszerű koporsót néma megadással s azzal a fájó gondolattal, hogy Magyarországon a magyarok számára, ha nem tagjai az odaváló felekezeteknek, nem jut még temetőhely sem. Ilyen előzmények után lehet is van is szavunk a községi érdemes előjárósághoz. Hol van a köztemető? És ha nincsen, miért nem gondoskodik hogy legyen, s ha így sem, miért nem teszi meg köteleességét minden egyes adott esetben? Egy ember életért viszonzásul adhat minden község bár temető helyet. Hej mennyire mezősségi és mennyire nem keresztényi ügy ez. Nem adott temetőhelyet a község, pedig köteleessége vala, nem az eklézsia pedig a szeretet vallásának nevében elvárta volna onnan is mindenki. Mi nem tesszük felekezeti kérdéssé ezt az ügyet. Nem is szabad. Elajta háttere ne legyen, s ha van csak látszólagosan lehet a mi felszólalásunknak. Ide kérjük az illetékes hatóság jóindulatát, gyors intézkedését, mert az mégis csak tűrhetetlen állapot, hogy egy magyar ember, ki véletlenül nem tagja az odaváló felekezeteknek, ne kapjon temetőhelyet Magyarországon.

A vidéki kaszinókról.

Azt hiszem, hogy majdnem minden kaszinó alapszabályának 2. §-a a kaszinó céljának a körülírását foglalja magában. Tartalma pedig az, hogy a kaszinó célját: tagjainak szórakoztatása, a társadalmi érintkezés előmozdítása és a közművelődés kultiválása képezi. Az első célnak minden kaszinó elég tesz. A legnagyobb áldozatot hozza, hogy tagjai kellő szórakoztatást találjanak. Senkinek sem lehet kifogása ellene, mert szükségünk is van rá, hogy valahol — a napi munkánk után — valamelyes szórakozásban legyen részünk. A második cél már kevésbé valósul meg. El lehet mondani, hogy több ember zördül össze a kaszinóknak, mint a menyit összebarátkozik. S egyáltalán bizalmas eszmecsere nagyoe ritkán szokott elhangzani a vidéki kaszinók falai között. De mégis legkevesebb történik a harmadik cél: a közművelődés előmozdítására. Eltekintve egy jól-rosszul — többnyire azonban rosszul összeszedett könyvtárból — egyéb semmi sincs, a mi a közművelődést szolgálná. Pedig — szerintem a legtöbb gondot erre kellene fordítani, úgy hogy minden kaszinó az illető vidék közművelődésének központja legyen. Mi uton-módon, ezt a körülmények határozzák meg, — s egy mai alkalommal talán el is mondjuk véleményünket. Erre hívjuk fel a mocsai kaszinót is, mert csak így lesz értéke, tekintélye és erkölcsi súlya a kaszinónak, e nélkül igazán nem egyéb, mint egy zörtkörű vendéglő.

Miért nem lesz bál Mócson?

Az idén nem lesz bál Mocson. Évek óta első eset, hogy Carneval herceg be sem kukkint hozzánk, s a farsang minden mulatság nélkül mulik el. Miért? miért? — kérdezik mindenfelé. — Nem azért, mintha nem volna ifjuság, s az ifjuságnak

nem volna kedve, mert mi szeretünk mulatni akár kell, akár nem kell. Tehát rajtunk nem mulik. Hanem igenis mulik a mocsai társadalmi viszonyokon. Ez sohasem volt jó, de most annyira összekuszált, hogy sikeres mulatságra számítani nem lehet. E sorok íróját küldte ki a mocsai kaszinó bál rendezés céljából. Azonban megvallom, hogy nem merészeltem a jelenlegi körülmények között a mocsai társadalmi élet labirintusába bemenni, mert félttem a nyelvészörnyektől, s nekem nincs egy Arjadm, a ki a jó akarathoz és az összetartáshoz vezető fonalat a kezembe adná.

Oh azok a nyelvek! Csak ez ellen tudnának valami szérumot kitalálni.

Hugó: Nevető emberében olvastam, hogy Németalföldön a középkorban az volt a szokás, hogy megmázsálták az asszonyokat, hogy valjon birnak-e a kellő súlylyal, a melyen alul, vagy boszorkánynak kellett lenni.

Ezen súlyt nagy bölcsen a törvény szabta meg. Egyszerű volt az egész eljárás. Az illetőt mérlegre állították és sorsa el volt határozva, ha az egyensúly megszavaztatott. Ha lefelé billentette, megégették; ha felfelé, akkor vízbe fúlasztották.

Milyen kár, hogy nem élünk a középkorban, mert a szérum nagyon jó volna a pletyka ellen is. Az igaz, hogy akkor nem igen maradna asszony, a kivel és a kinek bált rendezhetnénk.

HIREK.

Mocs, 1908. február hó 27.

— **Olvasóinkhoz.** A legközelebbi számát lapunknak elkésve kapták olvasóink. Igen rösteljük a lapnak az utóbbi időben történt pontatlan megjelenését, de ennek oka nem a szerkesztésben leledzik, hanem a nyomtatás körül fenforgó késedelemben. Igyekezni fogunk odahatni, hogy a jövőben ez ne forduljon elő, egyébként pedig kérjük az olvasó közönség szíves elnézését. Mult számunk egyik cikkét újból közöljük, hogy egészben lehessen olvasni, mert egy ilyen cikk kettétörése — igazán keréketörés.

— **Március 15-ike Mocson.** Mint minden esztendőben, most is a leglelkesebb odaadással készül a mocsai kaszinó, hogy a magyar szabadság klasszikus évfordulóját a magyar sziv melegével s a hazaszeretet dobogó lángjával ünnepelje meg. Ez idén a március 15-i nagy ünnep az előjelekből ítélve méltóságteljes, élvezetes s a mi fő a nagy naphoz valóban méltó lesz nálunk is. Az ünneprendező bizottság programja nálunk szokatlanul sokat ígér s ismerve a szereplők egyéniségét, eleve kimondhatjuk, hogy a műsor utolsó betűje is kedves valósággá válik. Az ünnepség március 15-én — vasárnap — esti 7 órakor veszi kezdetét a kaszinó olvasótermében a következő műsorral.

1. Hymnus: énekli a közönség.
2. Talpra magyar: szavalja Betleni Jenő.
3. Ünnepi beszéd: tartja Szabó József, kaszinói igazgató.
4. Hegedű quartett.
5. Alkalmi költeményt szaval: Gaál Géza.
6. Szózat: énekli a közönség.

A műsort társas vacsora követi a kaszinó helyiségeiben. Erős a hitünk, hogy a

hazaszeretetet szent érzése tüntetően fog lobogni ez alkalommal is szíveinkben. Ünnepeinkre a helybeli és vidéki közönséget nemcsak elvárjuk, de mulasztás terhe alatt invitáljuk meg.

— **Püspök választás.** Csak rövid ideig volt árván néhai Bartók református püspök öröke. Az erdélyi ref. egyházkerület febr. 18-iki közgyűlése egyhangulag — mint előre látható volt — dr. Kenessey Béla theologiai igazgatót választotta meg az erdélyi református egyház püspökévé. A bizalom minden tekintetben kiváló férfiut tüntetett ki, midőn őt a ref. püspöki méltóságra emelte.

— **Áthelyezés.** Hübner Géza mocsir. járásbírói díjnak Mocsról Zsibára helyeztetett át.

— **Esküvő.** Csiki György uradalmi gazdatiszt március 1-én tartja esküvőjét Avrám Glicerival, Avrám Gergely magyarfrátai kereskedő kedves leányával. Boldogságot kívánunk a frigyhez.

— **Közgyűlés.** A Mocsvideki Polgári Olvasókör a közel napokban tartotta meg évi rendes közgyűlését. A tagok száma részben kilépés, részben elávozás és törlés miatt kevésre apadott le. Sajnálattal látjuk, hogy iparosaink ez egyetlen és nekik alapított intézményt sem károlják fel azzal a jóindulattal, melyre méltó volna. Ha itt nem, ugyan hol fog szorakozást lelki surlódást lelteni a mocsir. iparos osztály? Az olvasókörmnek szíves figyelmébe s nem tagjainak megfontolásra ajánljuk mai vezetőcikkünket.

— **Könyvtár gyarapítás.** A mocsir. kaszinó közgyűlése 250 koronát szavazott meg, hogy könyvtárát az újabb írók műveivel is kiegészíthesse. A választmány magáévé tette a könyvrendelő bizottság alapos elaborátumát s így rövid időn belül tetemes művel fog szaporodni a kaszinó könyvtára.

— **Képviselőtestületi gyűlés.** Mocs község képviselőtestülete február 25-én gyűlést tartott. A járási állatorvos részére a heti vásároknál való közreműködésért 1908. évre 150 koronát szavazott meg a község pénztárából. Jövőre a vásárvám bérleti szerződésben biztosítja a megfelelő összeget. Méltányossági okokból hozzájárult, hogy a segédjegyző lakásbére a társközségek bevonásával 210 koronára emeltessék föl; a községi kézbesítő fizetését is 48 koronával javította.

— **Vége a farsangnak.** Hamvazó szerdával, ezidőn, március 4-ikével zárul az elég hosszú farsang. Carneval herceg felénk sem tekintett. Bizonyára félt a megszólástól, vagy talán neheztelt, hogy a pusztakamarási hódoló menetben oly kevesen voltak. Dicséretére legyen mondván, nagy helyi és ember-ismerete lehet ő hercegségének, hogy valamihez nem kezdett minálunk. A jelen társadalmi viszonyok között vékony siker koronázta volna legjobb igyekezetét is.

— **Hamvazó szerda.** A kath. egyházban hamvazó szerdával veszi kezdetét a nagyböjt s tart egészen husvét vasárnapjáig. Régi szigorából nagyon sokat vesztett. Hamvazó szerda, a nagyhét három utolsó napja és a nagyböjt péntekéi kivételével az erdélyi egyházmegye hívei is teljes felmentésben részesültek a böjt alól. A hamuszenteles és hamvazás szertartása a helybeli plebánia templomban március hó 5-én d. e. 9 órakor kezdődik.

— **Halálozás.** Csikmádéfalvi Ferenczy László ifjú életének 23-ik évében folyó év február hó 20-án reggel fél 7 órakor a halotti szentségek áhitatos felvétele után, hosszas szenvedés következtében meghalt Kibédén.

— **Hetivásáraink** megnyugtató mozgalmat mutatnak. Kár, hogy élelmi cikkekben is nem bővül a mocsir. piac. Ha volna kínálat, meg lenne a kereslet is. Jó volna az állatvásárt is meghonosítani. Legalkalmasabb erre a mostani évad. Ha minden tulajdonos az ügy érdekében meghozná a nem nagy áldozatot, hogy állatállományából piacra hajtana néhányat, talán kiderülne itt is a heti baromvásár. Másutt is ez volt a kezdet s most forgalmas a piac.

— **Myilvános nyugtázás.** A Nagysármáson f. é február 23-án működvelői előadással egybekötött táncestélyen felülfizettek: Hartig Vilmos Kolozsvár 5 kor. Berger Mór Kolozsvár 5 kor. Ábrahám Sándor Kolozsvár 5 kor. Reményik L és fiai Kolozsvár 5 kor. Bretter Vilmos M.-Vásárhely 5 kor. Stearnyi Testvérek Budapest 2 kor. Gyárfás Ede Budapest 2 kor. Olár Dénes Tuson 2 kor. Duha F. 2 kor. Nekifor Adorján N.-Sármás 1 kor. Segesváry és társai Kolozsvár 5 kor. Nagy István Nagysármás 2 kor. Csögöz Gyula N. Sármás 1 kor. Kondor Géza N.-Sármás 2 kor. Szilágy János N.-Sármás 3 kor. Hunvald Lipót Kolozsvár 5 kor. Kurlander és Ullmann. Kolozsvár 3 kor. Grün Izsák Kis-Sármás 5 kor. Szőke János 1 kor. Balácsi Péter 1 kor. Böm mérnök Nagysármás 2 kor. Krausz Adolf Budapest 5 kor. Dr. Lengyel Boldizsár Nagy-Sármás 1 kor. Botezán Pompej N.-Sármás 1 kor. Hálás köszönettel nyugtázza a rendezőség.

Szám: 821—1907. vhtó.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cikk 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kolozsvári kir. törvényszéknek 1907 évi 12528 számú végzése következtében Dr. Hajdu Dezső által képviselt Gábrus József javára Száva Andrásné ellen 400 kor. s jár. erejéig 1907 évi október hó 5-én fogatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 2467 korra becsült következő ingóságok, u. m.: Sarju, kocsí, kanca ló, bival és butorok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a mocsir. járásbíró-ság 1907 évi V. 438—3. számú végzése folytán 400 kor. tökekövetelés, ennek 1907 évi október hó 1-ső napjától járó 6% kamotai, 1/3% váltódíj és eddig összesen 59 kor. 55 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Botházán végrehajtást szenvedett lakásán 1908. évi március 18-ik napjának délelőtti 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881 évi LX. t. cikk 107 és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azok kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881 évi LX. t. cikk 120 §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Mocs, 1908 évi február hó 27.

Ferenczy István
kir. bír. vgrh.

Szőlőoltvány! Szőlővessző!

A világhírű Delaware adja a legjobb bort; oltani, permetezni nem kell! Gyökere 1000 drb. 100 kor., síma: 50 kor. Szőlőoltványok ezere: 140 kor; a legnemesebb fajokból.

Árjegyzék ingyen.

Rendelési cím:

Szilygyártó Nagy Mihály,
felsősegesd (Somogy m.)

Legjobb mellékkereset

nők és családok részére. Egy helyen és egy háztartásban se hiányozzék az eredeti „STYRIAI” kötőgép. Árjegyzék ingyen. Kedvező fizetési feltételek.

Első STYRIAI kötőgépgyár.

Magyarországi képviselő:

FOGL J. L. műgépész, BUDAPEST, VI. Csengeri-utca 54.

TÉVEDES,

ha valaki azt mondja, hogy jobb KÁVÉT vagy pedig olcsóbban tud kávét szállítani, mint

Fratelli Deisinger

fiumei cég

B u d a p e s t e n
a királyi bérpalotában

Manhold Kálmán Kula.

Bácsmegyének a Telecska magaslatán fekvő Rácz György féle Jolánföldi szőlőoltvány és kertészeti bérletén a tavaszi szállításra kapható:

1. Szokvány minőségű, minden alanyon fajtisztán, síma és gyökere zöld oltvány.

2. Amerikai és európai síma és gyökere vessző, amelyeknek fajtisztaságáért kezeskedem, kívánatra névjegyzéket is küldök.

3. Alma, körte-, barack- és kajszin-fák 1, 2, 3 éves oltványok a legkiválóbb fajokban.

4. Gleditsia élősvény, valamint az élősvények királya: Maclura Aurentiaca élősvény, amelynek gyökerei nem sarjadanak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellenáll. Mélyen leszállított árban.

Szíves megrendelést kér

Manhold Kálmán, nagybérő.

Szőlőoltványok

kétéves gyökérrel hiányok pótlására, telepítésre és síma oltványok, nemes vesszők ültetésre és párosításhoz legjobban fajokban legolcsóbban,

„Hegyi bor“

kitűnő minőségben kapható

Székely J. József
Gyöngyös.